

ד"ר יגאל בן נון, גדול חוקרי המקרא של זמנינו - מאין בא יהוה, על מה באמת מסופר בתנ"ך

עמיחי מזר עושה סדר בארכיאולוגיה והיסטוריה של בני ישראל

ישראל פינקלשטיין, תגובת הנגד - ארמון דוד בירושלים, קיאפה, הנחושת בערבה, ממלכת הנוודים

מה היה בירושלים? - אילת מזר בסיפור מרתק על החפירות בירושלים

פרופסור יוסף גרפינקל - ראיון מרתק על תולדות האומה.

מי אנחנו - מאין באנו ומי המציא את אלכס - עם פרופסור שלמה זנד

מי היו הישראלים הראשונים? ראשית ישראל, שילה וארון הברית - פרופסור ישראל קנוהל

ממלכת דוד ושלמה - פרופסור גבי ברקאי

ישראל קנוהל איך נולדה הדת הישראלית. יהוה, בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום

2.45 יש תעודות מצריות על מסעות מלחמה בעבר הירדן המזרחי באזור פטרה ... יש שם שבטי נוודים בשם ששו של ארץ שעיר, האל שלהם שמו יהוה ... המקרא מתאר את האל המקראי כמגיע משם.. בשירת זאת הברכה ... "אדוני מסיני בא וזרח משעיר למו" ... או בשירת דבורה ... שופטים ה ד' יהוה בצאתך {ר} משעיר {ס} בצעדך משדה אדום ... חבקוק ג ג אלוה מתימן יבוא וקדוש מהר-פארן סלה ... ושם יש כתובות מצריות שממקמות את הנוודים שעובדים את האל יהוה ... **הכתובות הן מימי אמנחותפ ה 3** אביו של אחנתון .. **מאה 14 לפנה"ס** ... כבר בזמנו הוא מציין באחד המקדשים ארץ ששו יהוה .. **זה לפני משה בכ 150 שנה** ...

6.34 כבר לפי המקרא .. משה קשור משפחתית למדיינים ... אשתו היא בת כהן מדייני .. יתרו קיני ... הייתה תרבות מדיינית עם קרמיקה מאוד מיוחדת ... הם גם הגיעו לאזורי הפקת הנחושת .. והיו מומחים גם בתחום עיבוד הנחושת .. בראשית מייחס את הפקת הנחושת לתובל קין .. ויהוה היה האל שלהם ... ומשה למד את זה מהם ...

9.20 בתמנע שלטו המצרים עד הנסיגה שלהם ב 1200 לפנה"ס בקירוב ... והמצרים הקימו מקדש לאלה חתחור ... ולידו עמד אוהל פולחני מדייני ששרידים שלו השתמרו ... [באוהל הפולחני מצאו רק נחש נחושת מלבד מצבות אבן] ... כשהמצרים עזבו, המדיינים לקחו פסלים של מקדש חתחור ושברו אותם, וגם ריסקו את פני חתחור שהיו מגולפים באבן ... והשתמשו באבן כמצבה .. איקונוקלזם .. כלומר התנגדות לפסל ומסכה ... 12.40 כמו שקרה גם בחצור .. וגם בחורבת עוזה מתקופת המלוכה .. סמוך לוואדי קינה ליד העיר קינה – ספר יהושע .. הקיני – באזור הזה בתקופת המלוכה יש באתרים הפולחנים הרבה צלמיות ... **ורק בחורבת עוזה אין צלמיות** ... אולי חזרה למסורת המדיינית קינית של התנגדות לפסל ותמונה ...

14.05 יהוא ... כשהולך להרוס את פולחן הבעל בשומרון ... הוא לוקח נוסע .. את יהונדב בן ריכב ממשפחה קינית ונוודית .. ואומר לו: בו תראה איך אני קנאי ל'ה' ... כי אנחנו באותו ראש

15.25 כלומר, המסורת הקינית היא גם איקונוקלסטית ... כך שזה לא רק יהוה ...

15.50 **משה הוא אחד הצינורות להעברת האמונה ביהוה לישראל ... אבל לא צריך אותו ... ברשימות מהמאה ה 13 לפנה"ס .. רעמסס השני ... ברשימה של מסע בעבר הירדן .. מזכיר את "יעקבאל" ... ליד אזכורים של קוס שהוא האל האדומי ... כלומר יעקבאל יושב באדום ... כלומר יושבים באזור, אדומים, מדיינים, וקבוצה בשם יעקב אל במאה ה 13 ...**

19.36 **מה משמעות יהוה? .. שלמה דב גויטן .. כתב מאמר על כך ... אם יהוה מתחיל בשבט מדייני והם לא ידעו קרוא וכתוב אין כתובות מדייניות ובכלל הכתב מתחיל מאות שנים מאוחר יותר בחצי האי ערב... אבל מוצאם מחצי האי ערב והם דיברו דיאלקט ערבי קדום ... אבל בערבית אין שורש ה י ה ... לכן ליחס להם "אהיה אשר אהיה" לא נכון ... הוא מצביע על, שמות לד, אל קנא שמו .. המילה בערבית לקנאה: האווה ... אל שלא רוצה שיעבדו לאלים אחרים .. המשמעות המקור של אל קנא היה קיים בשלב המדייני .. המאה ה 14 לפנה"ס ...**

24.15 **יעקב אל... יעקב פרושו יתבונן ישגיח ... ומי שמשתמש בשם הזה האלוהות הראשית שלו היא "אל" כנעני .. אבל היא עוברת המרה מן השכנים המדיינים אל האל יהוה ..**

26.10 **הקשר עם אחנתון לאמונה הישראלית באל אחד ... קנוהל חושב שזה משהו באמצע .. אחנתון יוצא דופן .. מהפכה דתית ואומנותית ... המלך מתואר אצלו באופן אישי עם אשתו נפרטיטי .. ועם הבנות שלו ... בתו התחתנה עם תות אנך אמון אחיה למחצה ... מושלי כנען כותבים לו – מכתבי אל עמרנה ... אביו הוא אמנחותפ הרביעי זה שפוגש את השסו – יהוה ... ואחנתון מכונן דת של אל אחד, אתן, המסמל את אור השמש, דת של טבע ... הוא מסלק את האל הראשי הקודם אמון ... אחרי מותו, 17 שנות שלטון, מוחקים את זכרו ... דילגו עליהם ברשימת המלכים ... ורק בגלל הממצאים בעמרנה וגילוי המקדשים והארכיונים אנחנו יודעים עליו ...**

30.40 **יש מזמור בתהילים קד, ברכי נפשי, ויש דמיון רב להמנון הגדול לאל אתן ... השאלה איך מזמור שנכתב במאה ה 14 בעמרנה והעיר נעלמת ונהרסת ושמו של המלך נמחק .. איך זה מגיע למקרא ... האם זה תיווך כנעני בגלל שליטת מצרים בכנען או בגלל זרימה בצינורות שאנחנו לא יודעים עליהם ממצרים לבני ישראל**

33.00 **אבל יש הבדל מובהק ... אחנתון רואה את האל בשמש .. אבל בתהילים כתוב ברכי נפשי את אדוני אדוני אלוהי גדלת מאוד הוד והדר לבשת עוטה אור כשלמה ... בתהילים האור הוא יצירת האל ... האל המקראי הוא מעל הטבע ושל אחנתון הוא הטבע ...**

35.20 **מסכים עם פינקלשטיין ... בתקופת ההתנחלות, ברזל 1 ... התיישבות בגוש המרכזי של ההר, מנשה אפרים בנימין ואח"כ מתרחב להרי הגליל והנגב ... וגם בעבר הירדן .. נוצרים כפרירים, כפרים קטנים ... זו אינה תרבות המשך לזו המקומית אבל היא דומה ... קנקני שפת צווארון ובית ארבעה מרחבים ... אזורי הפולחן החדשים, היהודאים, לא נתגלו באתרי המקדשים הכנעניים שננטשים ... קבורה: הכנענים קברו במערות קבורה. איפה הישראלים? ... ואין עצמות חזיר ... 38.50 וחשוב ביותר לדעת קנוהל .. אין צלמיות בדמות אדם בתקופת ההתנחלות .. זה יבוא אח"כ ...**

39.30 **מהיכן הם הגיעו? ... זו לא קבוצה אחת שהגיעה ממקום אחד עם סיפור אחד ... דומה לחברה הישראלית בימנו ... יכול להיות שבעבר הרחוק היו קשרים כאלה אבל לא כשהגיעו ... פינקלשטיין וזרטל הסכימו שמדובר בקבוצות נוודיות שהגיעו מעבר הירדן לתוך כנען .. למשל יעקב אל מאדום ...**

41.55 **התנך לא סיפור היסטורי אבל הוא לא פנטזיה ... האמת באמצע .. המסורות הסיפוריות הועלו על הכתב סביב 800 לפנה"ס כי רק אז היה מספיק ידע של קרוא וכתוב ... בתחילה בממלכת ישראל ובהמשך ביהודה ... ומתחילים לקבל נבואות כתובות עמוס הושע ובדרום ישעיהו ומיכה במאה ה 8 ומה עם אליהו אלישע במאה ה 9 45.00 החריג הם השירות למשל שירת דבורה או בסוף ספר דברים שעברו בעל פה .. 46.20 אנכרוניזם ... למשל ביות הגמל**

48.10 קנוהל "מקדש הדממה" האם אברהם היה קיים? מסורות פולחן בויקרא ... כל המקבילות
החזקות הן באזור סוריה והחתיים ... שימוש בדם .. טיהור היולדת .. טיהור הבית המצורע ... הטכס של
משיכה בשמן ... אז אברהם האיש, אולי, אבל הסיפור כן

51.40 משהו על יוסף ... חוקר גרמני ארהרד בלום אומר שהמקורות העיקריים של הסיפור הם מתקופת
המלוכה ... וחוקר אחר יאן יוסטן ... ממומחה למקרא ... הלשון של סיפור יוסף היא עברית מתקופת המלוכה
... השפה זה הדבר הראשון ... לא כל מה שכתוב נכון ... קנוהל חושב שהסיפור התרחש סביב 1200
לפנה"ס ... והועלה ב 800 ... הסיפור אומר שהיה רעב אדיר במרחב וכולם הגיעו למצרים ... זה במהלך
50 שנה, מ 1225 ל 1175 לפנה"ס .. מוטט הרבה תרבויות באגן הים התיכון ... מרנפתח רוב הטקסט
שעלה לשלטון בסוף המאה ה 13 ... יש מכתבים מהחתיים שהם רעבים ...

58.10 יעקב אל ... יש תעודה מצרית מתקופת בנו של מרנפתח, סתי השני, שאומרת רועים מארץ אדום
הגיעו נתנו להם מים

58.50 באותם השנים יש מטאור בפוליטיקה המצרית ... ביי ... או ביייה 1200-1190 .. הוא אומר על
עצמו שהוא לא מצרי ... צפוני ... הוא גם ראש ממשלה וגם ראש הצבא .. הופך להיות הפוליטיקאי הזר
שמגיע למעמד הגבוה ביותר ... ארכאולוג מצרי מצא בקברי הפרעונים מכתב על חרס .. שם כתוב:
"שנה 5 ביי המורד נהרג" .. כלומר ספתח, המלך הצעיר, הוציא אותו להורג ... השם ביייה ... בהשוואה
לתהילים סח ה' שירו ו' לאלהים' זמרו שמו סלו לרכב בערבות ביה שמו ועליו לפגיו: רוכב בערבות לקוח
מהכנענית .. על בעל אומרים רוכב ערפת ... רוכב עננים כי בעל הוא אל הסערה ... המזמור אומר תרוממו
ותשירו את ביה ... ????

המלכה המצרית בתקופת ביייה טאוסרט [Twosret Bay \(chancellor\) Female horus - the lif and reign of tausret](#)
[מצרים ויציאת האבות – אפרת נקש, מורת דרך](#) [הסיפור האלטרנטיבי של בני ישראל](#)
[במצרים](#) [החיקסוס – ויקיפדיה](#) [ההתפרצות הגעשית באי תירה](#) [הרקע ההיסטורי של יציאת מצרים –](#)
[קנוהל](#) [שש- ויקי](#) [אלפבית פרוטו-כנעני - ויקי](#) [כתובות פרוטו-סינאיות - ויקי](#) [אהיה אשר אהיה:](#)
[בעקבות אלוהי אבותינו](#) [כתובות עבריות עתיקות](#)

1.06.15 אז מה התרומה של ישראל לאמונה המונותאיסטית? לעומת אחנתון שהיה אפיזודה קצרה ...
והדת המדיינית שלא השאירה מורשת כתובה ... אנחנו לקחנו את הרעיונות והשמות האלה ויצרנו מזה דת
שהתפתחה עם נביאים ... והעצמה הזאת עברה לנצרות ולאסלאם ובעצם הבנו לשינוי בתרבות האנושית
...

[לראש הטקסט – באים אל הפרופסורים](#)

[ד"ר יגאל בן נון, גדול חוקרי המקרא של זמנינו - מאין בא יהוה, על מה באמת מסופר בתנ"ך](#)

1.00 מוצאו של יהוה ... שם פרטי .. מגיע מהמדבר .. מדיין אדום שער פראן ואפילו סיני ... דרום עבר
הירדן וצפון ערב .. כולל סיני במקרא נמצא בצפון ערב ... האל החשוב והמוכר הוא אל 3.00 במסורת
יציאת מצרים משתמשים ב יהוה ... "אל" מתגלה ליעקב ... יש שתי ממלכות ישראל ויהודה ורוב הזמן יהודה
הייתה וסאלית של ישראל .. אז "אל" יותר בממלכת ישראל ו "יהוה" ביהודה ... הסיפורים על יציאת
מצרים מקורם בממלכת ישראל .. בשילה ... הסיפורים נכתבו בימי יאשיהו או מעט לפני ...

6.15 אלכס: דוד קורא לבנו שלמה והוא לבנו אבשלום .. זה שלם ולא יהוה ..

תשובה: הבחנה נכונה .. האלוהות יהוה מתחילה מהמאה ה 8 ... עד יהושפט כל שמות המלכים בשתי
הממלכות ... כל השופטים ... אפילו בסיפורי הבריאה המרכיב [התיאופורי](#) של יהוה לא נמצא... לא תמיד

זה חלוקה מובהקת בין שתי הממלכות... לפעמים ממלכת יהודה מאמצת את השם ישראל כי זה יותר יוקרתי ...

8.30 בתקופת מנשה .. לפי יגאל בן נון .. [מנשה](#) הוא ישראלי שהומלך ביהודה ע"י האשורים ביהודה אחרי מרד [חזקיהו](#) ...

9.30 הטקסט המקראי עבר עריכה .. מלכים טובים או רעים ... יאשיהו הוא טוב במיוחד כי העריכה של ספר מלכים נעשתה בימיו ... כנראה שפן הסופר ... והוא ממשפחה צפונית ישראלית משילה ... גם ירמיהו באותה קטגוריה ... והם התנגדו למרד בבבל ...

12.00 את הטקסט המקראי כתבו אנשים ... השאלה היא: אם הוא יהודאי, ישראלי, סופר חצר, או נביא? ..

14.45 איך יודעים פרטים על דברים שאירעו בתקופת דוד בזמן עריכת הסיפורים מאות שנים אח"כ? לדעת בן נון חלק מהדברים העלו על הכתב כבר במאה ה-8 לפנה"ס למשל אילנות היוחסין נכתבו אולי אפילו במאה ה-9 ... המסה של הכתיבה התחילה בתקופת מנשה לפני יאשיהו ... רק העריכה נעשתה בתקופתו .. הרבה עבר בעל פה, שירים, סיפורי עם, אגדות ... צריך למחוק את הכרונולוגיה המקראית ... סיפורי עם הם מקבילים ...

17.24 מלחמות נגד הפלישתים .. הם סיפורים התרחשו בחצרות המלכים המאוחרים והודבקו לתקופה קדומה יותר ... דוגמה, אם רוצים לכתוב רומן היסטורי אז לוקחים סיפורים מהיום ומדביקים לרומן.. זה מתאים לדוד ושאלו .. סיפורי שלמה לדוגמה מתאימה למלכות כורש ...

18.50 קיאפה - על פי בן נון - לא ניתן לדעת האם היא פלישתית כנענית או יהודאית ... אבל הוא לא ארכאולוג

19.50 דוד הוא דמות אמיתית בגלל כתובת דן ואולי גם מישע אבל לא יודעים עליה דבר כמו שלא יודעים על ישוע ...

21.25 השושלות בישראל מתחלפות כל פעם שנרצח המלך או היה מרד ... זה בכל העולם הקדום ... למשל מנשה אינו בנו של צדקיהו ... ולכן לפחות 7-8 מלכים ביהודה אינם הבנים של אבותיהם ...

22.30 הייתה התפתחות הדרגתית של ישראל ויהודה במאה ה-9 ישראל הגיע למעמד די מפואר בתקופת בית עמר, ישראל הייתה חזקה לעומת יהודה שהייתה חלשה .. לא הייתה ממלכה מאוחדת בימי שלמה במאה ה-10 ... יש הרבה מאוד כתיבה בתנ"ך על שאול דוד ושלמה והשאלה למה אין כתיבה כזאת בימיו של בית עמר ...

24.50 יש היסטוריה של התגבשות עם שבא מבחוץ .. 25.30 רוב החוקרים אומרים היום שבני ישראל התגבשו מתוך האוכלוסייה המקומית ... יכול להיות שהייתה קבוצה קטנה שהגיעה ממצרים - אז למה דווקא הסיפור שלה הוא אחד הבסיסים המשמעותיים ביותר לסיפורי המקרא? - בן נון אומר ... הסיפור המקראי מעביר את בני ישראל לא דרך החוף מה שהגיני אלא בסיבוב גדול .. עד מדיין אדום ושעיר ... ומה יש שם? "יהוה" ..

28.30 יש השפעה של האימפריות על השטחים שהם שולטים בהם ... הייתה השפעה מצרית, אבל ההשפעה הפרסית, הבבלית, והאשור הייתה הרבה יותר חזקה .. שנאו את כולם אבל הפרסים קבלו תקשורת טובה כי זו הייתה התקופה בה נכתבו או נערכו הטקסטים האלה ... כורש הופך למשיח ... ולא רק זאת אלא שיהוה הופך למשרתו של כורש ... זו חנפנות ... [לא רק .. המדיניות של כורש הייתה שונה ב 180 מעלות מזו של הכובשים האחרים מבחינת חופש דת - [הכרזת כורש](#)]

30.00 הטקסט הנוכחי עובד סופית במאה ה 10 לספירה ... הטקסט לא היה מנוקד ולא היה מחולק לספרים ... התנך הוא ארכיון של טקסטים מתקופות שונות ועי אנשים שונים ...

31.10 לא יודעים איך לבטא יהוה ... לפי בן נון יהו YAHO

34.10 השם יהודה בא מאותו מקור ... כמו ש ישראל בה מ אל ... זה הבסיס התיאופורי

34.40 לרוב האלים היו בנות זוג ... האלוהויות היו יותר פולחן .. הם כולם התפתחו ממיתולוגיות .. פנו לאלים בריטואלים ... **לנשים קל היה יותר להזדהות עם אל ממין נקבה** ... אשרה ענת עשתר והן הפכו לבנות זוג של האלים ... **אליהו הנביא הוא דוגמה לחיבור בין אל ו יהו** ... בעולם העתיק לא הרגו אחד את השני מטעמי פולחן .. לא היו מלחמות דת..

37.25 אין אפשרות לאל מופשט במקרא .. יש הרבה דוגמאות במקרא להשתחוות למשהו פיזי ... ובתוך בית המקדש היו פסלים ולא רק פסל אחד ... פסל האשרה שהיה במקדש ..

39.10 אין צלמיות בקיפא ... אבל 150 שנה מאוחר יותר יש ... בן נון: ככל שהתרבות יותר מפותחת מוצאים יותר ממצאים

[לראש הטקסט – באים אל הפרופסורים](#)

[עמיחי מזר עושה סדר בארכיאולוגיה והיסטוריה של בני ישראל](#)

1.00 **כתובת מרנפתח בנו של רעמסס ה 2, 1205 לפנה"ס** ... תמונה של איש ואישה ולידה **כתוב "ישראל"** כלומר זה עם לא ממלכה ... 2.02 במאה ה 9 ההופעה הבאה בכתובת מישע 3.10 הפרשנות הארכאולוגית לממצא הוא תהליך שמתחיל בשנות ה 60 של המאה הקודמת כאשר בתחילה יש מגמה של להוכיח את סיפורי התנך הקדומים ביותר – האבות - למבט יותר מציאותי 3.15 אולברייט, כותב מאמר: אברהם העברי בערך 2000 לפנה"ס או **אחרים שתיערכו את האבות לתקופת החיקסוס..... פרעה בשם יעקבהר, שושלת שמית שהשתלטה על מצרים במאה 17-16 לפנה"ס** ... ישבו בעיקר באזור הדלתה של מצרים ... בתנך ארץ גושן ... יש שם **שושלת פרעונים ממוצא כנעני** ...

4.30 **המציאות של הגירה למצרים מקובלת ... החל מהמאה ה 18 לפנה"ס** ירדו למצרים ואחידים הגיעו למעמד **רם כולל שושלת פרעונים כנענית** ... במאה ה 16-17 והם נשארים שם בתקופה הממלכה החדשה השושלת ה 18-19 יש אוכלוסייה כנענית רבה בדלתה של הנילוס ... **לכל הדמויות במקרא אין טקסטים מחוץ למקרא ...**

6.40 1600-1650 לפנה"ס הייתה התפרצות של הר געש בסנטורני ... יצר צונאמי וגם כיסוי של השמים באבק וולקני ... הקשר הוא מאוד אניגמטי ... אין הוכחות לישיבת ישראל במצרים או ליציאה שלהם ... יש פפירוס ממצודת גבול המספר על בריחת עבדים כנענים לסיני ... התנך מדבר על 600 אלף איש ...

9.30 סיפורי האבות ... יש היום שאומרים שישראל קשור לממלכות הצפון ... יצחק לשבטי הדרום אבל אלה סיפורים מקראיים מאוחרים ...

10.30 יש שני אירועים, **הראשון** כיבוש הארץ וכארכאולוג אני יכול לחקור את זה ... הישראליים החרבו את ערי כנען אבל יש קשיים רבים למצוא בארכאולוגיה את הסיפור המקראי ... סיפור

של מסע כיבוש שעובר מעיר לעיר ... כיבוש חצור ... היא חרבה במחצית במאה ה 13 .. אבל סיפור יהושוע הוא סימן שאלה גדול ... ידין ראה בחורבן חצור הוכחה .. בן תור .. גם כן חושב כך ... שרון צוקרמן חושבת שזה כתוצאה ממרד .. וגם דורון בן נון ... 13.20 אבל הסיפור של כיבוש יריחו העי ולכיש קשה למצוא סימנים לכיבוש כזה .. לכיש חרבה כ 100 שנה לאחר חצור כך שיהושוע לא יכול היה להיות בשטח ...

14.30 הארכאולוגיה מזהה רשת ישובים חדשים בהר המרכזי בתקופת הברזל הקדומה סוף המאה ה 13 ובהמשך ב 11-12 לפנה"ס אדם זרטל, מוצא התיישבות בשומרון שכם עד עמק יזרעאל ובקעת הירדן ... ישראל פינקלשטיין בהרי יהודה ... ישובים בתקופת מעבר מנוודים להתיישבות קבע ... כל זה באזור ההררי של ארץ ישראל בגליל, בצפון יהודה - ארץ בנימין אפרים ומנשה .. האתר החשוב ביותר הוא שילה ... היא קיימת במאה ה 11 לפנה"ס ונהרסת בחורבן אלים .. עם תרבות חומרית שדומה לזו שבהר המרכזי ...

17.55 בספר שופטים ובשמואל, אויבי ישראל העיקריים הם הפלישתים ... הארכאולוגיה חושפת תרבות עירונית מפותחת ושונה ביותר מזו של הישראלים ... אז יש שני צדדים שמתאימים לסיפור המקראי.. זה לא אומר שהסיפורים הפרטיים שמשון דבורה גדעון הם אמיתיים ...

19.10 מאיפה הם באו? .. יש 3-4 תאוריות .. אחת ממצרים .. רוב הארכאולוגים לא מקבלים את זה ... שניה אוכלוסייה של נוודים שהתיישבו או שהגיעו מירדן, או של פינקלשטיין, נוודים מההר המרכזי אבל שהיו בעבר הרחוק יושבי קבע באזור – כלומר מקומיים שהגיעו 400 שנה קודם לכן, נאלצו לנדוד וחזרו להתיישבות של קבע במאה ה 11-13 - שלישית שאומרת שהם פליטי הערים הכנעניות שחרבו והתיישבו בהר ...

21.00 הבעיה היא ביחס לממלכה המאוחדת במאה ה 10 ... לגבי הממלכה המפולגת יש הרבה מאוד ממצא וגם כתובות ... השאלות הן: האם הייתה ממלכה מאוחדת, ואם כן, מה היה גודלה ומעמדה של ירושלים? ... עמיחי מזר חושב שיש נתונים לא חד משמעיים אבל הרבה שהייתה ממלכה כזו ... ירושלים היא דוגמה לכך .. יש בניה מונומנטלית מהמאה ה 10-11 לפנה"ס ... אין מבנים כאלה מהמאה ה 10 במקומות אחרים בארץ ... חפירות מזר בעופל שמתוארכות למאה ה 10 ... לא בטוח אולי יותר מאוחר ... כלומר בניה בשטח שבין עיר דוד להר הבית ... ברור שהיה מקדש בירושלים בבית ראשון אז מי בנה אותו? ויש מבני מקדשים דומים באזור – למשל זה במוצא - וגם המקדשים האישיים הביתיים דומים לתיאור מקדש שלמה

25.15 השאלה מה השטח שהיא שלטה בו ... גרפינקל טוען שהייתה ממלכה מאוד קטנה מרכזת בירושלים ... פינקלשטיין שולל אפילו את זה ... וגרפינקל אומר בתחילה הייתה ממלכת ישראל הצפונית ויהודה נוספת רק מאוחר יותר ... עמיחי מזר טוען שבמהלך ההיסטוריה רואים שמלכים כריזמטיים מקימים ממלכות אדירות במהירות רבה אבל הן מתפוררות עם מותם ... זה יכול היה להתרחש כאן כי לא היה כוח חיצוני ששלט, אימפריה, היה ואקום .. ערי כנען היו מאוד חלשות .. ועל כן דוד אפשרי כסיפור אמיתי ע"י הקמת בריתות לצורך כיבושים ... ערים גדולות חרבו מגידו יקנעם בדיוק באותה תקופה המאה ה 10 ... כלומר ממלכה ישראלית ששולטת מירושלים .. זה לא אומר שכל תיאור של הביורגריה של דוד היא מדויקת ...

28.10 הדוגמה של קיאפה היא המתאימה לבניה ממלכתית וסגנונה דומה לבניה של ערים יהודאיות אחרות ... גם המיקום שלה באזור בו התקיים הקרב בין דוד וגלית ...

29.50 יגאל ידין והבניה של שלמה, ערים מבוצרות עם שערים אופייניים ... הבעיה מה מיחסים למאה ה 10 בערים האלה ... ידין התייחס לשער בחצור ואותו תיארך למאה ה 10 ואז התגלה במגידו ובגזר [ותמר שיש שמזהים עם חצבה]....

31.25 אבל גזר יש מבנה הצמוד לשער ומבנה אחר קדום יותר ובו מצאו גלעיני זיתים ... **התיארוך היה סביב 900 לפנה"ס מתאים לימי שלמה** ... 32.14 בחצור .. השער ... לפי בן תור ... הוא מימי שלמה ... פינקלשטיין טוען השער הוא מהמאה ה 9 32.50 עמיחי מזר: אין נתון אובייקטיבי חד ... במגידו השער מתוארך למאה ה 9 ימי עמרי .. אבל יש בעיות – נחפר עי משלחת מתל אביב ... 33.55 אין עדויות לשליטה מן ועד אילת ... יש עדויות שהם לא שלטו על פלשת ... חורבן הערים הכנעניות מגידו יוקנעם גם כן מיוחסות לימי דוד.... אבל יש ערים כנעניות בודדות שהמשיכו להתקיים במהלך המאה ה 10 למשל תל רחוב ... האם היא נשלטה ע"י ירושלים או שהייתה בעלת ברית ? ... אין לדעת ...

36.05 יש ארכאולוגים שטוענים שהממלכה המאוחדת לא הייתה ולא נבראה ... ואומרים שאם הייתה היא הייתה מאוד קטנה ... פינקלשטיין הציע שהממלכה הראשונה היא של שאול והוא מזיז אותו למאה ה 10 ואומר שהיא השלב הראשון של ממלכת ישראל הצפונית ... גישה יצירתית ללא הוכחה ארכאולוגית

37.15 **עדויות חוץ מקראיות: 1. רשימת הכיבושים של שישק** ... ששונק הראשון ... מלך 920-940 במקביל לשלמה עורך מסע צבאי 300-250 **שנה אחרי מרנפתח** .. על קיר מקדש אמון בכרנך במצרים מופיעה רשימת מקומות בארץ ישראל ... מוזכרת שם גבעון, אזור בקעת הירדן מקומות כמו מחנים ואדמה אזור הג'יפטליק ... ורחוב ובית שאן מגידו ותענך ... ויש גם מקומות בנגב שמתחילים במילה חגר מלשון חגורה המוקפים בחומה ... ובאמת מוצאים באזור הנגב ישובים מהסוג הזה ... 39.35 עמיחי מזר: למה הוא מגיע לאזור ההר המרכזי? ... התנך מזכיר את המסע הזה ... שישק איים על ירושלים בשנה הרביעית לרחבעם ... יורשו של שלמה .. רחבעם משלם לו שוחד באוצרות בית המקדש ... ההסבר: שישק מנסה להגיע לממלכה חשובה מירושלים והוא מנסה לנגוס בה ... ירושלים לא נזכרת בכתובת שישק ..

41.00 אחרי מסע שישק **עוברים למאה ה 9** וזה סיפור אחר ... **עולה האימפריה האשורית** ... שלמנאסר השלישי מגיע עד סוריה **2. כתובת באשור מתארת מלחמה ב 853 לפנה"ס** ... **בקרקר** .. ומולו בקואליציה של מלכים עומד אחאב, ומעניין שהמקרא לא מזכיר את האירוע הזה.... 42.35 **בכתובת נוספת ..מזכירים את יהוא בן נימשי ... והוא שם נכנע לאשורים** ... 43.35 ואז **3. אצטלת מישע** ... עמרי ובנו אחאב המשתלטים על מואב באזור הארנון ואז **כאשר ממלכת ישראל עסוקה עם האשורים מישע מצליח לגרש את ישראל ממואב** ... **4. אצטלת תל דן** ... אברהם בירן ... **מייחסים אותה לחזאל מלך ארם** ... של מיני אימפריה בין המאה ה 8-9 ... הוא נלחם במלך ישראל **ומוזכר בית דוד** ... הוא כבש את גת הפלישתית במאה ה 9 ... בכתובת – השבורה – אולי יהורם ואחזיה ...

46.10 יש ויכוח ביחס לממלכה המפולגת מתי יהודה עלתה והפכה לחשובה ...האם במאה 9 סוף הממלכה המאוחדת או שקודם הייתה ממלכת ישראל ויהודה מתווספת יותר מאוחר ...

[לראש הטקסט – באים אל הפרופסורים](#)

ישראל פינקלשטיין, תגובת הנגד- ארמון דוד בירושלים, קייאפה, הנחשת בערבה, ממלכת הנוודים

1.17 השרידים של ממלכת דוד ושלמה היום על פי פחמן 14 הם מהמאה ה 9 לפנה"ס .. והם מייצגים את ממלכת ישראל של בית עמרי ... שהקימה מיני אימפריה ... המייסדים של שושלת בית דוד הם אכן קיימים ויש ארמון ויש מקדש אבל הם שולטים על שטח קטן ... פינקלשטיין: כשהצעתי את הרעיונות הייתי תמים !!! אבל היו כוחות שרצו לתת תשובות אחרות ... פינקלשטיין חוזר להיסטוריה ומתחיל עם שפינוזה וביקורת המקרא ... נתלה באילנות גבוהים ... רואים גלים של גישה ביקורתית ואח"כ גישה מקראית ... אולברייט רקע שמרני ... ואז מחקר ביקורתי – שפינקלשטיין אימץ ... [הארכאולוגיה המקראית](#) [מתוך מטח – עמיחי מזר](#) ...

פינקלשטיין: זה טוב כי זה מחדד את השאלות וכך המחקר מתפתח...

3.50 החקר הביקורתי של המקרא לא ייסוג לאחור ... פינקלשטיין לוקח את זה מהקריירה שלו ... דיברו על ההיסטוריה של האבות .. זה נעלם .. אח"כ סיפור כיבושי יהושוע .. גם זה היום נעלם ... היום אנחנו בשלב של המאה ה 10 והכיוון הביקורתי הוא ברור ..

6.25 אילת מזר באה מגישה שמרנית ... היא עובדת עם הטקסט המקראי ... פינקלשטיין בא מהמחקר המקראי – שוב שפינוזה ... אילת אומרת חפרתי מעל המעיין .. שם מצאתי בניין אבן גדול שמעל המבנה המדורג הגדול .. אלא שרידים מהמאה ה 10 לפנה"ס ... מימי דוד .. היא לא מצאה שלט נבנה ע"י דוד ... השאלה איך מתארכים .. הבניין הזה נחפר ע"י קניון בראשית המאה ה 20 וכמעט נוקה מממצאים ... כלומר היא חופרת בניין שמולא ... פינקלשטיין: המבנה הוא לא אחיד ולא מהמאה ה 10 ... ארכאולוגיה היא מקצוע של פרטים .. כך לא בונים ארמון ... יסודות הבניין לא באותו גובה .. היא צודקת בכך שזה בניין מפואר משמעותי מתקופה קדומה ... ברזל 2א ... אבל מאחר והממצאים דלים ... אז אפשר על פי הממצאים מתחתיו .. הדרך לתארך קרמיקה זה להשוות אותה למה שידוע מפחמן 14 .. לבניין לא נעשה תיארוך בפחמן 14 כי אי אפשר ... הארכאולוגיה היא מקצוע השוואתי – של ממצאים שהמקבילות שלהם תוארכו ... ואז] מהקרמיקה שהיא חפרה [אתה מגיע שהממצאים הם מהמאה ה 9 לפני הספירה ..

12.27 ומבנה האבן המדורג .. המפואר ... פינקלשטיין רואה את זה שונה מעמיחי .. שלוחת עיר דוד היא לא התל הקדום של ירושלים .. המדרון מאוד תלול רוחב השלוחה כ 50 מטר .. אז עם מעט ארוזיה אין עיר ... לכן בקטע של מעל המעיין היה צורך בתמיכה ... קניון אומרת שהיו שם כאלה בתקופת הברונזה המאוחרת .. המבנה המדורג הוא חלק מהתמיכות האלה ... ויכול להיות שהוא גם תומך בבניין המפואר מעליו ... המבנה המדורג אינו בניין אחיד ... יש שלבי בניה ... וחלק ממנו מטפס על החומה החשמונאית ...

14.47 בתחתית הוא יותר קדום כי יש בניינים מתקופת הברזל המאוחרת שנבנו מעליו ... הוא לא יכול להיות מאוחר מהמאה ה 8 לפנה"ס ... השאלה עד כמה מוקדם .. הדרך היחידה לקבוע תאריך הוא לפרק את הנדבכים ולהשוות את החרסים ... קניון הוציאה חלקים מהמבנה המדורג והם שייכים לעולם שמתארכים במאה ה 9 ואין עדות אחרת האם זה אומר שהבניין נבנה במאה ה 9 סביר אבל לא בטוח ... והבניין שנבנה מעליו הוא מהמאה ה 8 ... זה המשחק ... יש הגיון במה שאילת אומרת אבל זה מהמאה ה 9 ...

17.16 פינקלשטיין: התל של ירושלים הוא בהר הבית ... אני לא מבין איך לא מקבלים את זה ... עיר דוד לא נראית כמקום בו ניצב ארמון ובית מקדש ...

17.53 פינקלשטיין: אני מושיע אותם ... זה חבל ההצלה כי בעיר דוד אין דבר ...

[איזה מין הצלה זאת? מאחר ופינקלשטיין מבסס את ההיסטוריוגרפיה שלו של הממלכה המאוחדת על כך שאין ממצאים מתקופת דוד ושלמה בירושלים והרי ברור שאין סיכוי לחפור את הר הבית אז להגיד שהוא זורק חבל הצלה]

ירושלים פועמת מהר הבית, פעם מתפשטת ופעם מתכווצת ... התמונה השיטתית העולה מהר הבית היא של התפשטות העיר מהר הבית אל המדרונות הדרומיים לכיוון המעיין במאה ה-9 והעדות היא גם מחפירות אילת מזר דרומית לאל אקצה .. ורוני רייך מהחלק המערבי של חניון גבעתי ..

19.20 אלכס .. התזה שלך היא ירושלים של המאה ה-10 נמצאת כולה על הר הבית ... דוד אוסישקין טועה כשהוא אומר שאין רצף בניה באזור העופל ... יש עדויות מהמאה ה-14 מאל עמרנה, עבדיחבה יושב בירושלים, שולט ... אין בשלוחת עיר דוד אפילו קיר אחד מתקופתו .. יש גם בעיה עם המאה ה-10 .. ואז בעיה עם התקופה הפרסית של ימי נחמיה ... הישובים באזור ברוב המקרים נמצאים בראש ההר ... ונכון שבירושלים יש בעיה שהתל נמצא למעלה והמעיין למטה ... ויש מרחק ... אז צריך להבין את זה כך ... השרידים של לפני המאה ה-8 נמצאים מעל המעיין .. כלומר שלפני שהעיר התפשטה, התל היה בהר הבית ... שוב פינקלשטיין זורק חבל הצלה למקסימליסטים ... ההתיישובות באזור הזה מתחילה רק שהעיר מתחילה להתפשט ...

24.35 גרפינקל צודק באפשרות לשייך את קיאפה ליהודה .. הדוגמאות לחומות סוגרים ביהודה הם מהמאה ה-8 לפנה"ס בית שמש באר שבע הן לא מהמאה ה-10 הן מאוחרות יותר ... דוגמאות לחומות כאלה יש רק בשני אזורים במאה ה-10 במואב ומצפון לירושלים במת גבעון בית אל זה לא מחייב שזה יהודאי ... גם אי המצאות עצמות חזיר הן לא הוכחה כי יש מקומות אחרים לא יהודאיים שאין בהם עצמות חזיר ... אפילו בפלשת ... קיאפה כן מהמאה ה-10 .. השאלה למי היא שייכת ... אתר יהודאי .. אתר כנעני שארי, גרפינקל נגד הדעה הזאת ... ואפשרות שלישית, האתר שייך לישראל הצפונית .. באזור גבעון יש אתרים דומים .. ומאותה תקופה ... וגם הטקסט המקראי לא שולל את זה ... שאול בא מאזור צפוני ... מה הוא עושה בעדולם ובעין גדי בעמק האלה במלחמה עם הפלישתים ... אז מה הוא עושה בבנימין ..

33.10 הנחושת ... בחורבת אל נחת וואדי פנאן שחפר תום לוי ... היא מרכזית ומשמעותית בהתפתחות של הממלכות ... מרכז הנחושת היא קפריסין – קיפרוס ... בתקופת הברונזה את הנחושת הביאו משם יותר נוח להעביר נחושת באוניה מאשר על גב גמל מהמדבר ... אבל עם קריסת העולם של תקופת הברונזה לא הייתה ברירה ואז חדשו את העבודה בערבה והיא שגשגה עד שקפריסין חזרה לתמונה במאה ה-9 וארז בן יוסף שחפר בתמנע ... שיא השגשוג במאות ה-9-10 לפנה"ס ... מי עסק בפעילות הזאת ... האם זו מיני אימפריה של שלמה... זה לא היה שלמה ... לא כתוב במקרא ששלמה כרה נחושת ... היו לו כלי נחושת ... נלסון גליק המציא את זה ... הוא חפר במפרץ אילת בתל חלייפה ... וחשב שמצא את אתר ההתכה של שלמה ... במאה ה-10 היו שם רק חולות ... הוא כנראה נוסד במאה ה-8 אבל לא הפיקו שם נחושת אי אפשר

לקשור את שלמה לנחישת בערבה ... ירושלים של המאה ה 10 מקום קטן ודל .. גם הר יהודה ... זה לא הגיוני שהם יצאו לכרות נחישת בערבה ...

41.25 בתשובה למזר יש שתי אפשרויות או שהולכים עם התנך, ואז אם יש אימפריה תראה אותה, ואם אין אימפריה, אז על מה מדברים 43.20 התרבות החמרית הכנענית נמשכת עד החורבן הסופי במאה ה 10 ... והתרבות החומרית שאפשר לקשור אותה לחבל ההר והממלכה הישראלית שתצמח שם מגיעה אל העמקים לא לפני המאה ה 10 לפנה"ס ... אז איפה האימפריה הגדולה ... היו ערים כנעניות עד המאה ה 10 ...

44.15 ארז בן יוסף העלה סברה של שבט נוודים ששלט על טריטוריות גדולות ואפילו אמר שממלכת ישראל עשתה טעות שלא לקחה את זה בחשבון ... מיכאל ראוטון אוניברסיטת שיקגו ... דיבר על זה בשנות ה 60 של המאה הקודמת ... פינקלשטיין כתב על ערד כעייירת שער של סחר הנוודים של האלף ה 3 לפנה"ס אין דבר כזה באזורים הירוקים של ארץ ישראל ... אין לזה אזכור לא במקרא ולא בתעודות אחרות ...

47.15 טוב שיש דעות שונות

[לראש הטקסט – באים אל הפרופסורים](#)

מההיהאילתמזר

[מה היה בירושלים? - אילת מזר בסיפור מרתק על החפירות בירושלים](#)

המידע על ירושלים של המאה ה 10 צריך להתבסס על ממצאים ועל החומר הכתוב ...

1.45 העיר העתיקה של ירושלים היא שני חדרים שהתגלו בחפירות של יגאל שילה בעיר דוד מעל המעיין הנובע כל השנה וסביבו צומח הישוב שיהפוך לעיר התנאים הטופוגרפיים אמורים לספק הגנה ... יש הגנה מכל הכיוונים מלבד הצפון ... 3.10 ההתחלה היא בחלק התחתון של רכס בצורה של נעל שהולכת ומתרחבת ואז הולכת ומתכווצת לקטע צר, שהולך ומתרחב באזור העופל לכן צריך להציב את המצודה באיזה מקום בחלק הצפוני שלה ... וזה עונה למי שמציע למקם את העיר בחלק הצפוני יותר – הר הבית ... אבל שם אין שם מים ...

4.55 ולכן הביצור המסיבי שנחשף סביב מעין הגיחון הוא עדות, אולי, למצודה שהייתה במקום לפני כ 4000 שנה, 1000 שנה אחרי שני החדרים של יגאל שילה ... כלומר, לפני כ 4000 שנה העיר כבר מבוצרת דבר שמעיד על עוצמה ... ויש גם הד לכך במסמכים המצריים ... תוך ציון שמה: ירושלים .. מדובר בעיר ממלכה ששולטת יחד עם שכם – ברונזה תיכונה – גם עיר ממלכה חשובה .. אז המקרא והמחקר הארכאולוגי הולכים יד ביד .. זו עיר עם אדמיניסטרציה יש לה יחסים בינלאומיים ..

7.15 תיעוד מאוחר יותר מצרי בתקופת ברונזה מאוחרת 1500 לפנה"ס 500 שנה לפני דוד ... עיר בירה מוכרת עם מלך בשם [עבדיחבה](#) ... הוא כותב מכתבים לפרעה ... אל עמרנה ... ובארכאולוגיה ... למרות כל החורבן שעברה יש הרבה ממצאים בגלל הטופוגרפיה בונים יסודות מאוד חזקים שמשתמרים עד היום ... ויסודות שיושבים על הסלע לא מפרקים ...

10.14 לא מספיק תאוריות יפות ומושכות.... הארכאולוגים חייבים לשעמם להציג את הממצאים ואת מקום המצאם בדיוק....

10.49 ירושלים של אל עמרנה, 3500 לפנה"ס ... כמעט ואין שרידים ... אבל בעופל ... בסינון רטוב אוספים ממצאים מכל הסוגים דבר שמגיע לרמה מיקרוסקופית ... 12.00 נמצא שבר קטנטן של תעודה אכדית בכתב כמו זה של אל עמרנה שנכתבה בידי סופר מוכשר מומחה סופר יושב בחצר המלך, בארמון ... מסתבר שהיא נכתבה בירושלים כי החומר מקומי ... כל זה מתוך ממצא קטן ...

15.45 אין סיבה לחשוב שירושלים, העיר שדוד כובש על פי המקרא, היא עיר אחרת... אני מתייחסת לתנך כמקור היסטורי ... לא כמאמינה ... זה מקור היסטורי ... מצד שני אנו לא סוגדים למידע הזה ... כארכאולוגים צריך לבדוק אם הממצאים מתאימים או לא למקרא

18.10 ראינו שבתקופה של כיבוש דוד העיר יושבת בחלק התחתון של הרכס ... ובמקום שבו הוא מתחיל להיות צר יותר ... ושם צריכה להיות מצודה .. וארכאולוגים במאה ה 19 גילו שרידים של מצודה ... מצודת ציון ... ודוד כובש את העיר הזאת וקובע אותה כבירה ... הוא לא הורג את תושביה כמו שעשה ברבת עמון... ולא מחריב אותה כמובן רואים בתקופה העתיקה שמלך חדש עולה הוא בוחר בירה חדשה וזה מה שדוד מתכוון לעשות...

20.45 לעיר יש היסטוריה כעיר כנענית .. אבל גם יבוסית - ומממלכות נאו חיתיות – כלומר זה שילוב תרבותי אתני של ממלכות שחרבו באותה תקופה ... האם שדוד כובש את העיר כל העיר הוא משנה את אופייה?

22.00 אנשים מבשלים בסירים מחרס ... הם לא יחליפו את הכלים שלהם ולא יהרסו את המבנים ויבנו חדשים ... הוא פולש וכובש עיר עם לוחמים, הוא צריך להתחיל לארגן אותה לממלכה ... לא כולם מאמינים באותה אמונה ... כמו המעבר מהפלמ"ח לצה"ל לא אמורים למצוא חורבן אלא להיפך ... אז אנו אמורים למצוא את אותה תרבות יבוסית כנענית קודמת ...

24.50 בתקופת כיבוש ירושלים ... אנו מרוכזים בחלק הדרומי של הרכס עם המעיין, ומצודה חולשת על העיר מלמעלה, כ 40 דונם ... אי אפשר לדעת כמה אנשים גרו ... היום אפשר לראות ש 20 איש יכולים לגור בשני חדרים ... אבל אם רואים ביצורים מסיביים .. אז זו עיר ממלכה ... אז יש בניה ממלכתית ע"י גיוס אוכלוסייה ... זה מראה על מרכז אדמיניסטרטיבי ...

27.09 דוד חי ובונה בירושלים ... אין סיבה לחשוב שהוא לא כובש את המצודה היבוסית כנענית ... המצודה עדיין מחכה לארכאולוגים ... סיפור הנגיעה בצינור, יואב בן צרויה ... אבל במקרא קודם נכבשת ירושלים ורק אח"כ הנגיעה בצינור ... אז סיפור של החדירה לעיר בעורמה דרך הצינור אינה נכונה ...

29.40 הבעיה היא סיפור העיוורים והפסחים ...

שמואל ב ה' ו וילך המלך ואנשיו ירושלים, אל-היבסי יושב הארץ; ויאמר לדוד לאמר, לא-תבוא הנה, כי אם-הסירך העוורים והפסחים לאמר, לא-יבוא דוד הנה. ז וילכד דוד, את מצדת ציון--היא, עיר דוד. ח ויאמר דוד ביום ההוא, כל-מפה יבסי יגע בצנור, ואת-הפסחים ואת-העוורים, שנאו (שנואי) נפש דוד; על-כן, יאמרו, עיר ופסח, לא יבוא אל-הבית.

ידין קישר את הסיפור עם טומאה והפחד הגדול לבוא במגע אתם ... יגאל שילה בחפירות שלו בעיר דוד ושם הוא ניקה את פיר וורן המקשר בין מעיין הגיחון לבין העיר, וצינור קשור במים .. ולכן קשרו את זה עם הצינור... כן או לא !!!

33.44 בחפירות בפסגת עיר דוד ... באזור מבנה האבן המדורג נוצר חור אל תוך הסלע ... שהגיעה לתעלה ... ואילת התחילה להתקדם צפונה... בתוך התעלה בחלקה חצובה ויושבת מתחת לרכס ... והיו חרסים בדרך ונר מובהק של סוף בית ראשון ... המשמעות זה שלא היה ידוע על התעלה בהמשך הדורות ... כלומר הייתה ידועה בסוף בית ראשון והידע הזה אבד, כלומר גם לאלה שחיו בימי בית שני ... אילת חוזרת וממשיכה דרומה ... והיא מוצאת את עצמה מאחורי מבנה האבן המדורג ורואה את הבולדרים של המבנה הזה מהצד השני שלהם ... כלומר מי שבנה את מבנה האבן התחשב בתעלה מכון שמים עברו דרכה תוך שהם משתמשים בצינור הטבעי ... כלומר כל המרחק שנסקר ע"י אילת היה כ 50 מטר וכל הממצאים תועדו ונרשמו...

39.30 מסתבר שהיא הוכשרה במאה ה 10 היא הולכת במקביל עם מבנה האבן המדורג .. וסופה הוא עם החורבן של בית ראשון זו תעלת מים בנוסף למעיין הגיחון .. אז אולי זה הצינור? ... למה צריך לגעת בצינור? ... במקרא כל עניין הנגיעה קשור בטומאה וטהרה ... היה פחד עמוק מהנכים האלה ... ומעמידים אותם בכוונה מול האויב ... והיבוסים אומרים נראה אותך מתקרב לעיר עם העיוורים והפיסחים שמגנים עליה ואם כן נגעתם לכו והיטהרו במים הזורמים בצינור ... כל המכה יבוא יגע בצינור ... הראשון שמעז זה יואב ... אפשרות

42.50 אילת: הגישה היא לבדוק את הסיפור המקראי ולבדוק יש או אין ממצאים מתאימים ... המים זורמים דרומה ... ואז הם אמורים להיאסף למאגר בסיפור המקראי במסע הלילה של נחמיה ... הולך בין החורבות בשער העין ועולה במעלות עיר דוד ועובר את הברכה העשויה ועובר ליד בית המלך ואז עולה לכיוון העופל אל שער המים ... נחמיה ב' יב ואקום לילה, אני ואנשים מעט עמי, ולא הגדתי לאדם, מה אלהי נתן אל-לבי לעשות לירושלם; ובהמה, אין עמי, כי אם-הבהמה, אשר אני רכב בה. יג ואצאה בשער-הגיא לילה, ואל-פני עין התנין, ואל-שער, האשפת; ואהי שבר בחומת ירושלים, אשר-המפרצים (הם פרוצים), ושעריה, אפלו באש. יד ואעבר אל-שער העין, ואל-ברכת המלך; ואין-מקום לבהמה, לעבר תחתי. טו ואהי ע'לה בנחל לילה, ואהי שבר בחומה; ואשוב, ואבוא בשער הגיא--ואשוב. ומסתבר שבאותו מקום צריכה להיות בריכה

היא מחכה לארכאולוגים

46.20 מה דוד בונה בירושלים אחרי כיבושה? זו עיר מוקפת חומה כבר 1000 שנה והוא צריך ליישב את כל מי שבא אתו .. מסופר שבתים מסביב, כלומר מגדיל אותה מסופר שחירם מלך צור בונה בית לדוד, שנמצא מצפון למצודה

48.08 לדעת אילת המצודה שלא נחפרה נמצאת בחלק הצפוני שבו התגלה מבנה האבן המדורג כוון שהוא בנוי מ 20 מטר של בניה מקצועית אבנים קטנות למטה אבנים גדולות למעלה הכל בהטייה אל הסלע ומכסה את הצנר בו נמצאת התעלה/צינור ... מסד מאוד מסיבי למצודה שלא שרדה שריד של המצודה היבוסית מצודת ציון קטלין קניון ויגאל שילה ... ראו שקשה לתארך את מבנה האבן המדורג ... כי הקרמיקה מתחתיו אופיינית למאה ה 11-12 לפנה"ס ... כלומר המצודה לא מהתקופה הכנענית/יבוסית שאמורה להיות כמה מאות שנים לפני כן היא נבנה אח"כ

50.50 הסיפור על דוד שהפלישתים עולים עליו ואז נאמר: וירד אל המצודה ... ולכן ההצעה שמצפון למבנה האבן המדורג – היום מרכז המבקרים - שם נמצא את שרידי ארמונו החדש של דוד

53.20 **נשאלה השאלה היכן מחפשים את ארמון דוד? ... קטלין גילתה כותרת פרוטואוליות אופיינית לבניה פיניקית מתקופת דוד אופיינית למצודות וארמונות ... נמצא במדרון המזרחי ... אז זה זאת אפשרות ששם היה הארמון ...**

55.45 במרכז שלם בהרצאה של אילת הגיעה תרומה לחפירה במקום זאת לעומת רבים אחרים שקבלו עצות לא להמר על המקום 56.05 עידוד מדני בהט שחפר בראש עיר דוד ... גילה מקווה טהרה מבית שני וזה עודד אותי לחפור כי אם מוצאים מקווה שלמה באתרה אז מה שמתחת לא נפגע החפירה לא הייתה במקום שבו אילת רצתה ששם אולי היה הארמון, אלא במקום דרומי יותר..

57.38 **אחרי שבוע התגלו בולדרים של אבן קירות בעובי 6 מטר ... אלה שרידי המצודה .. זה בניין ממלכתי אחרי עוד שבוע הגיעו ליסודות הקירות, הקרמיקה מתחת בעיקר מהמאה ה 12-11 לפנה"ס ואז זו לא יכולה להיות המצודה הכנענית יבוסית בשבוע השני של החפירות התיארוך מתאים לארמון אותם כלים מתקופת הכיבוש של דוד ...**

59.50 הרבדים על הגבעה הם מתחילת ההתיישבות על הגבעה ... ומסתבר שהיא לא הייתה מיושבת בתקופת הברונזה התיכונה ... הגבול הצפוני של עיר דוד הכנענית נגמר מדרום ... ושם נמצא המצודה ... בראש העקב ... החפירה הייתה בחיבור בין העקב לכף הרגל במקום הצר ביותר שהוא ברוחב של כ 60 מטר המבנה מוקם על שכבה שם נמצא סיר בישול מברזל 1 ... אל המבנה מתייחס רובד עם חומרי בניה ובו מפוח ששימש לתיקון כלי הברזל ... ולאחר מכן רצפה ראשונה של המבנה ... כל החומר למטה מתאים לאלף לפנה"ס היה ברור שמדברים על ארמון ...

1.02.10 וגם התקרבו למבנה האבן המדורג ... ואז גילו את החיבור מעל הצינור ... משולב אבן באבן עם הקיר המזרחי של הארמון כלומר מי שבנה את מבנה האבן המדורג כתמיכה לבניה למעלה, בנה את מה שנבנה למעלה, ומה שנבנה שם זה כנראה הארמון... והכל זה יחידה אחת ... זה לא קודם לסוף המאה ה 11 לא כתוב זה הארמון של דוד ... בו ניקח את הסיפור המקראי ... אין ספק שזה מבנה ממלכתי סוף המאה ה 11 או תחילת ה 10 שחולש על סביבותיו ... זה לא מישהו שיושב באוהל יש ממצאים המעידים על קשרי חוץ = שנהב ...

1.04.40 מה שיועדים היום משטח של דונם חפירה ... אולי חמישית משטח הארמון ... ואולי נקבל את החזית שיותר מבוצרת מהצפון 1.05.35 היום אילת לא חושבת שזה הרמון חירם אלא תוספת או הרחבה לארמון קיים כי דוד בנה בזמן סמוך מאוד להשתלטות על ירושלים ובשיטה כנענית יבוסית זה ארמון/מצודה של דוד זה לא הבית של חירם הזמן של חירם מתאים יותר לזמן שלמה לפי המסמכים הפיניקיים אז מה בונה חירם לדוד ...

1.09.10 אז מצאנו את הבית שבנה חירם לדוד לקראת סוף שלטונו ... וזה המבנה מעל המבנה המדורג שנחשף רק בחלקו וחזיתו מתחת למרכז המבקרים היום ... כי רואים את הבולדרים ממשיכים שם ... גם שאר החלקים נמצאים שם וזה הארמון שהוא תוספת למצודה ולא חלק ממנה ... והמשיך לשמש עד החורבן בית ראשון ... שלמה המשיך להתפשט לכיוון הר

הבית שם יבנה המקדש ... כחצי ק"מ צפונה ... המקום הזה מקודש והיה כזה גם בימי הכנענים ... מליצדק [גורן ארוונה](#) המשכיות הקדושה

1.13.29 מסופר **ששלמה מתכנן ובונה 3 דברים באזור הר הבית: המקדש** 7 שנים ואח"כ 14 שנים את **ארמון המלך וקריית שלטון** ... אז מה עם המתחם הישן? כלום, כמו שמספר נחמיה ... יואש נרצח במיטתו בבית מילוא בארמון התחתון ... שלמה בונה את המכלול הארמוני מדרום לבית המקדש וכך הוא מאכלס את כל הר המוריה והעופל ... כתוב שהוא גם משפץ את הארמון הישן **והוא בונה את חומת ירושלים**...הוא חייב היה לבצר סביב כל מה שבנה.....

1.16.15 **העם בהנהגת ירבעם מורד כי עול המיסים הוא בלתי נסבל**... וגם בארכאולוגיה לא רואים בניה חדשה ... ועם שיפוץ בית מילוא – הארמון הישן - הוא מביא את בת פרעה לארמון החדש ואז מתחיל את שיפוץ הארמון הישן

1.17.53 **הראשון שחשף את חומת שלמה היה וורן** בתוואי הטבעי, ולכן חזרו עליו בתקופות המאוחרות יותר ביזנטי... וקניון, ומזר הסבא חשפו חלקים מהחומה וממבנים ממלכתיים בגובה של 5-6 מטר עם רצפות, עם כלים, וממצאים ... שמעידים על הממלכתיות של האתר שהשתלב בחומה ואפשר לראות מה נבנה קודם ומה אח"כ ... זה חובק את בית המלך ... מי בנה דבר כזה שליט בדווי של נוודים? ...

1.20.48 **ממצא שנמסר למומחה משוויץ שאומר שניתן לתארך אותו סביב אלף לפנה"ס המעיד על קשרים בין לאומיים אשור העולם האגאי מצרים** ...

1.22.12 שיטת הבניה מביאה את אילת לארמון חירם שנבנה לדוד ששלמה הורס כוון שיש לו תכנית גדולה, מבנה השער האופייני, קיים בירושלים, והוא חלק מתווי החומה

1.23.05 **הממצאים שאילת גילתה מתחת לרצפה הכי קדומה זה מהמאה ה 10** .. ומעל יש עוד שכבות עד 586 עם החורבן הבבלי ... קורות עץ מפוחמות ... עם כתובות "לשר האופים" בעברית עתיקה ...

1.23.56 ב 2018 באחד המילויים מבית האופים על אחת הבולות יש את "**לחזקיהו בן אחז מלך יהודה**" ובמרכז סמל גלגל החמה עם כנפיים ומסביב סמל החיים ... כנפיים שאפשר למצוא ליד השליטים האשורים או המצריים וכל זה בעברית עתיקה ...

[לראש הטקסט – באים אל הפרופסורים](#)

[פרופסור יוסף גרפינקל - ראיון מרתק על תולדות האומה.](#)

1.25 **הרקע הכללי – תקופת הברונזה המאוחרת – עם תרבות כנענית גדולה ומפוארת, עם ערי בירה כמו ירושלים, מגידו, חצור, לכיש ועוד ... וגם מתעודות אל עמרנה** גרפינקל חפר בלכיש ומצא ממצאים מזהב עושר רב ... ואז הן נהרסות ... לפי המקרא זה יהושוע ... כלומר מסע צבאי ... בארכאולוגיה רוב האתרים נהרסים במהלך המאות 12-13 ... תהליך הדרגתי שנמשך כ 100 שנה ...

2.58 **יש שתי גישות להרס תרבויות ... דברים דטרמיניסטיים כמו שינויי אקלים מגפות אויב חיצוני כלומר השפעה מבחוץ גישה שניה היא ההתמוטטות פנימית שחיתות פערי מעמדות**

אבדן לכידות או אידאולוגיה זו ההתמוטטות מבפנים – ברית המועצות כדוגמה ... אין תשובה אחת להתמוטטות של התרבות הכנענית ..

4.23 להרבה עמים יש מסורות שאב קדמון הגיע והשתלט .. וכך גם לנו ... בארכאולוגיה אין עדויות על אלפי עבדים שבורחים ממצרים בסוף המאה ה 13 לפנה"ס, יכול להיות שמעט ברחו והם שהובילו את התפתחות המיתוס דוגמה בארצות הברית כולם חוגגים את טנקס גיבינג .. אבל זה מייצג קבוצה קטנה של מתיישבים ב 1619 ...

7.55 לא יודעים כמה אנשים יש לדעת גרפינקל היו ביהודה כ 5000 תושבים יש את חברון ירושלים וקיאפה ... ובכל אחת כ 500 איש בסה"כ כ 1500 איש ואולי עוד כ 1500 נוספים מסביב ... ועוד מספר דומה של נוודים .. אז מגיעים לכ 5000 ...

9.26 ב 701 כשמגיע סנחריב מאשור ומשמיד חלק גדול מיהודה ... בשיא הגודל גרפינקל מעריך שמספר התושבים ביהודה לא עלה על 20 אלף ...

9.52 ישראל גדולה יותר גם בשטח הטריטוריאלי אבל גם מבחינה אקולוגית יש לה יותר גשם ושטחים חקלאיים במישור ... ממלכת יהודה בשלב הראשון היא מצומצמת ... ורק מלכיש, שנבנית במאה ה 9, ועד בית שמש יש שטחים טובים לחקלאות...

11.30 גרפינקל: השמות עם יהו מתחילים ירמיהו נתניהו חזקיהו ... רק מסוף המאה ה 8 ...

12.00 אלכס: דוד נותן שמות כמו שלמה ובנו נקרא אבשלום ... כלומר לא מודע לפולחן יהוה ...

12.47 בחורבת קיאפה יש 3 חדרי פולחן יש בהם מצבות שהן ייצוג אבסטרקטי של האל ... כלי נסך ... אין עצמות חזיר ... לא מצאנו צלמית אחת של אישה ...

14.20 ביהודה במאות 9-10 בירושלים בערד בבאר שבע בלכיש ובקיאפה לא מוצאים צלמיות של נשים ... דבר שהיה מאוד מקובל בסביבה ... זה מופיע כבר לפני 10 אלפים שנה וגם בממלכה הצפונית, ישראל, במגידו רחוב בית שאן תענך ובחצור ... וגם באתרים פלישתים, אבל לא ביהודה ... אבל מהמאה ה 8 מוצאים אותן ... בירושלים יש יותר מ 1000 כאלה ... זו קבלה של השפעה זרה ... התחילו עם פולחן יותר נקי .. וזה בדיוק מה שאומרים הנביאים

17.06 בכל חדרי הפולחן בקיאפה שברו את הדברים, גם מזבחות בזלת, חומר קשה .. וגם פיזרו אותם .. כלומר האויב משמיד את האל, איקונוקלסטי ...

18.40 אלכס: פינקלשטיין אומר עיר לא יהודאית אלא של שאול המלך – שבא מצפון, ישראל..

[פתאום התחוויר לי שמה שפינקלשטיין אומר בעצם זה שהממלכה הראשונה שהוקמה הייתה של שאול, מישראל, והוא שאיחד את עם ישראל ומי שירשו אותו הם דוד ושלמה, ורק אחרי חורבן ישראל בידי סנחריב, ואחרי שפליטי ממלכת ישראל התווספו אל יהודה, יהודה הופכת לגדולה, וכנזו היא כותבת היסטוריה שתעצים אותה....

אבל אז צריך לתארך את שאול למאה ה 10 ? חוץ מזה יש ממצאים של בניה מסיבית בירושלים במאה ה 10]

19.00 אלכס: שני דברים הם מוחלטים בקיאפה, צורת הבניה – הארכיטקטורה, ואין עצמות חזיר

...

19.31 ביחס לכתובת ... כך נראתה עברית בתקופה של קיאפה ...

20.00 מי גר בקיאפה? מהשוואה של ממצאים בקיאפה לממצאים אחרים אפשר להגיע לתשובה ... 20.28 ראשית חומת הסוגרים ... יש 5 אתרים כאלה בארץ .. תל נצבא ליד רמאללה, בית שמש, קיאפה, בית מירסים ובאר שבע כולם ביהודה ... שנית היחס בין כלי ברונזה 30 לברזל 70 .. יחס דומה יש בערד ובבאר שבע ... לעומת זאת באתרים פלישתיים של ממלכת ישראל ושל הכנענים יש דומיננטיות של ברונזה ... 21.21 שלישית המיקום רוב הבניה בעמק האלה אינה משמעותית לכנענים ולפלשתים ולישראלים היא משמעותית רק ליהודאים ... רביעית צלמיות הנשים אין בקיאפה יש באתרים פלשתיים כנעניים וישראלים ...

22.18 לפני 10-15 שנה אמרו אין אתרים ביהודה מהמאה ה 10 ... מאז גרפינקל מצא 2 אתרים יהודאים מהמאה ה 10 ... יש בקיאפה .. ועכשיו מ 2015 הוא חופר ב חרבת אל-ראעי ליד לכיש ... יש שם על פני השטח קרמיקה כמו בקיאפה ... ונמצאו שם ממצאים מתקופת דוד

23.40 הסיפור של האימפריה הישראלית הגדולה ... אולברייט אבי הארכאולוגיה המקראית אומר על ממלכת דוד התחלה צנועה ... מתי ממלכת דוד ושלמה הופכת אימפריה? .. אחרי ששת הימים ... דוד כבש עד הפרת והחידקל ...

גרפינקל ומדלן כתבו ספר על "בית המקדש וארמון שלמה"

25.00 בית המקדש הראשון יותר קטן מהחדר בו מתקיים הראיון ... המקדשים בקיאפה בלכיש בערד הם קטנים

25.50 לפי התפיסות המינימליסטיות אין דוד ושלמה ולא היה מקדש ... בשנים האחרונות יש שני ממצאים ששינו את התמונה ... הראשון בקיאפה ... דגם מקדש ... דומה למה שמתואר במקרא יש לו קורות גג, קורות עץ ליד הגג, ומסגרות מסביב לפתח כך בדיוק מתואר ארמון שלמה ומקדש שלמה ... כלומר מוצאים במאה ה 10 את אותה ארכיטקטורה שמתוארת במקרא ... 26.43 השני במוצא מקדש מהמאה ה 9 ... מאה שנה אחרי שלמה כ 5 קמ מירושלים והתוכנית כמעט כמו התאור של מקדש שלמה ... רק קצת יותר קטן אלכס: למה בונים עוד בית מקדש ליד? גרפינקל: תיראה כמה בתי כנסת יש בירושלים ... המסורת המקראית מדברת על מקדש גדול בירושלים ... אבל יש יותר ... למשל ערד ועכשיו במוצא ... שני מקדשים מבית ראשון

אלכס: התנך מספר על ממלכת ישראל והמלכים הרעים שלה .. ורואים במצבת מישע שישראל ניסתה להנחיל שם פולחן יהוה ..

28.47 בתקופה הכנענית, תקופת הברזל, האמינו בהרבה אלים, פנתאון, אבל, ראש הפנתאון הכנעני הוא אל

ואז האוכלוסייה מתפצלת ומתחיל פולחן של אל לאומי ... ביהודה וישראל מאמינים ב יהוה ... המואבים מאמינים ב כמוש .. האדומים ב קוס בארם ב אדד .. הפיניקים מאמינים ב בעל

30.00 במקור כל העמים היו כנענים ... ובהמשך הם התפצלו ישראל הרבה יותר גדולה מיהודה ובשטח אקולוגי טוב יותר באזור מעבר בינלאומי ועם גישה לים ... יהודה מבודדת בהר ולכן היא שרדה 400 שנה ... אבל גם הם מרדו באשור וסנחריב כובש חלק גדול ממנה ואח"כ בבבל שכובשת את מה שנשאר ומגלה את העילית ..

31.00 אלכס: כמה תושבים בישראל לעומת יהודה? ... היא פי 3 גדולה יותר ... אולי 60 אלף איש ... סיפור קרב קרקר ו 2000 המרכבות של אחאב כפי שמופיע בלוח הוא מוגזם כנראה ... אולי האשורים רוצים להראות כמה הם חזקים יש הרבה תעמולה ...

כתובת מישע מהמאה ה 9 ...

33.15 חוקרי המקרא מתעסקים ב מתי המקרא התחבר ... גרפינקל אומר לא מעניין מתי נכתב התנך ... אלא איזה זיכרונות היסטוריים יש בושייקספיר כותב על רצח יוליוס קיסר 1600 שנה אח"כ ...

34.35 תמיד לכל עם יש זיכרונות ... הרבדים הראשונים הם יותר אגדה אבל ככל שמתקרבים לזמנם יש יותר זיכרון היסטורי

35.35 על שאול מדברים בזכות דוד

36.39 **ממלכת ישראל מבוססת על 10 שבטים שונים ... הם נפרשים בשטח מאוד הטרוגני.. יוצרים קבוצות שונות שיוצרות תחרות ביניהן ... ולכן אין יציבות שלטונית ... ולכן במשך 200 שנה היו 8 שושלות שונות ... יהודה זה שבט אחד ולכן הליכוד החברתי קרוב יותר**

37.28 **המשפט המדהים במצבת מישע ... "ואיש גד ישב בעטרות מעולם" ... כלומר שבט גד ישב בעבר הירדן מאז ומתמיד ...** וכך גם לפי המסורת המקראית ...

38.14 שאלה: כאשר כתבו שברחו דרך העיר שערים היא לא הייתה קיימת הייתה הרוסה

שמואל א יז .. וַיֵּרְאוּ הַפְּלִשְׁתִּים כִּי מֵת גִּבּוֹרָם וַיָּנֻסוּ. וַיִּקְמוּ אֲנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל וַיהוָה וַיִּרְעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶת הַפְּלִשְׁתִּים עַד בּוֹאֶךְ גֵּיא וְעַד שַׁעֲרֵי עֶקְרוֹן וַיִּפְּלוּ חֲלָלִי פְּלִשְׁתִּים בְּדֶרֶךְ שַׁעֲרִים וְעַד גֵּת וְעַד עֶקְרוֹן. וַיָּשָׁבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִדֶּלֶק אַחֲרֵי פְּלִשְׁתִּים וַיִּשְׁסוּ אֶת מַחְנֵיהֶם. וַיִּקַּח דָּוִד אֶת רֹאשׁ הַפְּלִשְׁתִּי וַיָּבֵאוּ יְרוּשָׁלַם וְאֶת כָּלִיו שָׁם בְּאֵהָלוֹ.... הכירו את הגאוגרפיה ...

תשובה .. אל התנך אפשר להתייחס כאל רומן היסטורי ... **הדבר הכי אוטנטי בתנך הוא הגאוגרפיה ... זה לא משתנה ...** אנשים זכרו את עמק האלה את גת את שערים

40.00 המחקר הארכאולוגי התחיל בהתעניינות בעולם העתיק, מצאו את מצבת מישע ואח"כ את הכתובת בשילוח ... והתחילו לחפור לייארד חפר באשור ובבל ונינווה ותאור כיבוש לכיש ... ונראה היה שיש תאום בין המקרא לממצאים... אבל ב 1903 חוקר גרמני [פרידריך דליטש](#) יהודי מומר נתן הרצאה ביבל אונד באבל ... התנ"ך לקוח מהמסורת המסופוטמית שהתחיל את הסיפור על ההשפעה הזו **הישראלים הקדמונים כאן לא היו מנותקים והכירו את מצרים ומסופוטמיה ... והם אספו השפעות ... אבל אין שם מסורת של בריאת העולם ב 7 ימים אין את מסורת שבת כלומר יש מרכיבים שהם יצירה שלנו עם הסבר שלנו ...**

42.10 השם יהוה מופיע באדום ... וגם בשירת דבורה נאמר אדוני בצאתך משעיר – אדום ... ודוד שגר בבית לחם והוא רועה צאן שבחורף הוא יורד לים המלח ובקיץ הוא עולה להר חברון בית לחם ... אז בים המלח הוא קרוב לאדום ולמואב ... יש השפעה ...

[לראש הטקסט – באים אל הפרופסורים](#)

מי אנחנו - מאין באנו ומי המציא את אלכס - עם פרופסור שלמה זנד

אנחנו החיים בארץ ישראל - עם ישראל - לא העם היהודי, חלקנו מהדת היהודית חלקנו דת אחרת 3.00 אם היינו נפגשים בחו"ל אז אנחנו לא מייצגים את אותו עם ... בצרפת היהודי הוא צרפתי כמו היהודי ברוסיה ? ... מה שחשוב שהזהות הפוליטית תהיה מכלילה לא מוציאה, כי יודעים מה קרה שהזהות הפוליטית מוציאה ... זנד אומר לפלסטינים: אתם ישראלים ... והם צריכים להגיד את זה על עצמם ... אני אוניברסליסט ... למרות שידע שאני חי בקבוצות לאומיות .. ומקבל את זה ..

4.40 אלכס: אם היינו מגיעים בימי הביניים מאירופה למרוקו ופוגשים יהודים כמונו אז היינו מגלים הרבה משותף?

5.25 זנד: בימי הביניים לא היו זהויות לאומיות ... הגדרת הדת הייתה מרכזית .. ביחוד בשכבות העלית .. אין לאומיות בתקופה זו ... איכר יגיד אני מהכפר הזה ועובד בזה ... ואם תראה מישהו עם בגדים שונים ותשאל אותו מזה, הוא יגיד: כי אני בן הדת היהודית ... אבל הסביבה מתייגת אותו כזר .. למרות שהוא לא כזה ...

7.11 אלכס: מי שגיבש את היהודי זה הפחד מהיהודים ?

זנד: היהדות זה מונטאיזם או סוג של מונטאיזם והיא דת שמנסה לגייר את סביבתה ..
החשמונאים כך מלמדים זה מרד לאומי ... זה לא .. אבל הוא מצליח ... הוא מקים משטר יהודוהלניסטי ... כבר בדור השני ... הורקנוס כובש את אדום והוא מגייר את האדומים ...
אריסטובולוס בנו פונה לגליל שלא היה חלק מיהודה והוא מגייר את הנבטים ערבים ... שני הגיורים גורמים לכך שמשון בר גיורא הוא בן של גיורת .. שמעיה ואבטליון הם בני גרים .. את בית המקדש המונומנטלי בנה הורדוס שהיה בן אדומי אבל אימו ... קיפרוס הייתה ממוצא ערבי.... יש סיפורים שהפכו למיתוס ... ישו ... ים סוף ... להפוך אותם לבסיס לאמונה או לאום ..

12.49 יוסף, אבי ישוע, יליד נצרת שאריסטובולוס כבש 100 שנה קודם היה נבטי ... ויש אפשרות שישוע הוא ממוצא ערבי ... ולא מזרע דוד המלך ... ההיסטוריה מתפתחת כמיתוסים לאמת היסטורית ... הצרפתים למדו פעם שהם ממוצא גלי ... זה המצאה של יוליוס קיסר ... זו מתיחה של זהות היסטורית אחורה ... 14.20 העבר משמש לגיבוש זהויות .. ולפעמים זה פוגע באחרים ..
גרמנים שחשבו שאבותיהם הם טבטונים .. היהודים הם לא ... וזו הזהרה

14.50 אלכס: רוב הלאומים הומצאו במאה ה 19 כך גם היהודים אז למה בספרך "מי המציא את העם היהודי" למקד את ההמצאה הזו דווקא ביהודים

15.40 זנד: אני אומר שכל העמים מותחים זהות אחורה כדי לחזק אותה ... הספר נכתב כתוצאה מכך ששמע הרצאה של נדב נאמן ... שיציאת מצרים לא הייתה ... לא האמין ... בועז עברון בספרו "החשבון הלאומי" מטיל ספק שהייתה לאום יהודי במשך 2000 שנות הגלות ... וכמובן ספרו של פינקלשטיין ושותפו ... וזה הביא אותי להתמקד בנו ... גם העם הצרפתי או האיטלקי מורכב מקבוצות שונות אבל שמזהות את עצמן כצרפתים או איטלקים ...

19.50 האם הצלחנו? ... האם היהודים האמריקאים יכולים להשתתף בחוויה הישראלית .. האם יש הגירה לארץ ... בין 1880-1923 כתוצאה מהרדיפות ברוסיה, יהודי עם היידיש, יהודי רוסיה, מגיעים למערב אירופה, והם נזרקים משם, ובסוף הם מגיעים לארצות הברית, 2 מיליון

יהודים ... ועוד חצי מיליון לדרום אמריקה ... לדתיים אסור להגיע לארץ ישראל ... ארץ קודש לא מולדת ...

22.10 אלכס: יש לו עיתונים ישנים מאודסה שמספרים על כך ... אבל זה גם הגיוני וטבעי בעיניו שהם לא יגיעו לכאן כי לא היה כאן כלום ..

22.40 זנד: ב 1923 ארצות הברית מקבלת חוקים נגד הגירה ... ומאז ועד 1948 יש הגירות לארץ ישראל .. ומאז היהודים יכולים לבוא לפה ..למה הם לא באים .. למה יהודי רוסיה בשנות ה 80 העדיפו להגיע לארצות הברית או המערב ... הורי הגיעו לכאן כי היו פליטים ב 1948 .. הדוד של זנד שהיה ציוני קבל אשרה והיגר למונטריאול ... **הציונות הצליחה ליצור עם אבל לא עם יהודי** העם היהודי בחלקו הגדול גר מחוץ לארץ ישראל - **אלא עם ישראלי** .. ולכן אין עם יהודי יש כן עם ישראלי ... **העם הישראלי שגר פה ברובו ממוצא יהודי חלקו בעל אמונה יהודית ..אבל הוא ישראלי ... עברית מדברים רק ישראלים ??**

25.18 בהרצאה באנגליה היו מוכנים לקבל עם יהודי אבל לא עם ישראלי ...תרבות, שפה, קלילות ...בחוץ המדינה היא אינה מוגדרת מדינה ישראלית אלא יהודית

27.24 ידעתי שאני הולך נגד הזרם, וזה יכול לערער על הקיום שלנו פה ... חברות סגורות, אקסקלוסיביות, הן חברות שתקעו את הראש בקיר ... גרמניה הנאצית ... אתה אלכס, בתפיסה משתמש במונחים שלא מקובלים עלי . למשל ההורים שלי שהגרו לפה, לא עשו עליה ...אבל אותה הגירה והצלה של הורי קשורים בפגיעה במישהו אחר ..הורי הגיעו ליפו ...ונכנסנו לגור בבית של ערבי שברח ואני והורי ישנו במיטה שלהם ..לא הייתה ברירה.. אבל הייתה פגיעה קשה באוכלוסייה אחרת, ואני רוצה לשרת גם את אלה שנפגעו מכך ..אני לא מקבל את הטענה שאני צריך לעזוב ..אני דורש מהם פשרה שאי אפשר להחזיר את המצב אחורה ...

30.35 אלכס: למה אנחנו צריכים להיות יותר קדושים מכולם

32.10 זנד: העתיד שלנו כאן לא בטוח... במאה ה 18 בגלל החברה "הודו המזרחית" מתו 7 מיליון הודים .. הכריחו אותם לגדל אופיום ... השאלה לגיטימית .. בחיים האישיים אם אתה עושה עוול .. אתה בהתחלה מנסה להתכחש .. אז או שתתכחש עד שתקבל זבנג במוקדם או במאוחר ... אבל, אני לא רוצה להיות הטוב אבל גם לא הרע ... כי אני יודע שכל אלה שאמרו ככה העולם קבלו בסוף זבנג ... הילד ששכב במיטה לפני .. הוא פליט .. יכול להיות שהצליח ויכול שלא ... התווכחתי עם פלסטינים ואמרתי להם שאני לא יכול לקבל את זכות השיבה ... אבל שישראל תגיד: נכון בגלל 48 יש את הפליטים .. ואנחנו מוכנים לשלם על זה .. וגם לקבל מספר מצומצם של פלסטינים ... כאשר המזרח התיכון יתעורר אני לא רוצה לספוג את הזבנג ... וגם, אני רוצה להיות בן אדם ... אני לא רוצה להיות ישוע ... אני לא סובל יודופובים ... אנטישמיות זה מהמחצית השנייה של המאה ה 19 ויודופוביה מתחילה בברית החדשה ... השנאה העמוקה ליהודים התחילה עם לידת הנצרות .. והיא שמביאה את היהדות להיות דת סגורה במצור ...

37.45 עם הספר עוד בלוף ...היהודים לא קראו את התנך ... הם בקושי קראו פרשנות של התורה ??? **אם הנצרות לא הייתה משמרת את הספרים החיצוניים .. לא היינו יודעים על מרד המכבים ולא על מצדה ... היהודים לא רצו לקרוא פילוסופיה ... סליחה דווקא באיסלאם כן קראו פילוסופיה ולכן גם כתבו פילוסופיה .. המהפכה במאה ה 19 אלה היהודים שעוזבים את יהדות והם מפסיקים להיות יהודים ... מרכס היינה**

39.30 ולא הזכרתי את הגדול ביותר ... כולם אומרים ברוך שפינוזה ... הוא קרא לעצמו, וחתם בשם בנדיקטוס ... הוא נרדף כל הזמן מצד היהודים ... כמו זנד ... הוא דיבר על היהודים בגוף שלישי ... אבל אחרי שהפך להיות פילוסוף ענק הוא אומץ עי היהודים ... 41.30 אני רוצה מדינה לא דתית ומדינה שכותבת היסטוריה אחרת ..

41.50 מה התיאוריה שלך אודות המוצא הכוזרי של יהדות רוסיה ... כי בידיש אין שורשים לשפה התורכית ..

43.00 אני מתחיל מזה שהגליית העם היהודי לא הייתה ... למרות שזה מאורע מייסד של היהדות ... איך יכול להיות אין ספר אחד על האקט של ההגליה ... חיפשתי בספריות ולא מצאתי ספר אחד על כך ... יש עשרות אלפי ספרים .. מחקרים על שכונה בווארשה .. אז אם אין ספר אחד על ההגליה אז זה לא היה .. כמו שאין אזכור בשום מקור חיצוני למקרא על יציאת מצרים ... זה אתחיל אצל הנוצרים כעונש ליהודים כיוון שלא התנצרו ... תפיסת הגזע של העם היהודי התחילה בנצרות ולא ביהדות ...

45.40 אם לא הייתה הגליה מאיפה הגיעו יהודים לאירופה ... אז אומרים הייתה הגירה ... עם איכרים קם ומתחיל להגר ?? מה שיש זה שאחרי שהרומאים מדכאים את המרד ... הם לוקחים לעבדים את ראשי המורדים ... את הפנאטים ביותר מבין המורדים ומפזרים אותם סביב הים התיכון ... והם השליחים של הדת היהודית ... לא מסות של בני אדם יוצאים אלא רעיונות ... במגילת אסתר כתוב כולם מתייהדים כי פחד אלוהים נפל עליהם ...

47.10 נחזור ל כוזרים ... מי שכתב עליהם זה פולק אברהם ... היסטוריון מאוניברסיטת תל אביב .. "ממלכת כזריה" ... תאוריות הקשר על הכוזרים והיהודים – ויקיפדיה בן ציון דינור שר החינוך .. מקבל את הדעה שמוצא יהדות מזרח אירופה היא מהכוזרים ... וההשקפה הזו הייתה מקובלת עד שנות ה 60 זה אמור להסביר למה בתחילת המאה ה 19 יש מיליון וחצי יהודים ברוסיה ופולין.. ובצרפת רק 40 אלף ... הסיפור שמלך פולין הזמין אותם זה אגדה ??? ... התיאוריה שהם הגיעו מאזור הריין אינה נכונה .. אז אלכס שאלת למה הם מדבריים יידיש שפה שקרובה לגרמנית ... ולא תורכית ... הבלשן וכסלר מסביר את זה .. קהילת היידיש מוצאה לא מאזור הריין אלא מאזור של מזרח גרמניה ... ומאחר ויהודים הכוזרים שהיו נחותים אינטלקטואלית מאלה של מזרח גרמניה הזמינו רבנים משם והם שהפיצו את המילים בגרמנית .. אבל דוונן זה להתפלל זו מילה תורכית ... אליטות גרמניות מוזמנות בכדי לגבש קהילות ...

ממלכת הכוזרים, פרק 1 – אהוד יערי – ערוץ 1 אברהם פירקוביץ' אוסף פירקוביץ' זנד
מיהד את יהודי כזריה - הישראלי הוירטואלי ארתור קסטלר

אשכנזים על דרך המשי - הכוזרים וגנטיקה - הידען ספר הכוזרי – הספרייה הוירטואלית

הכוזרים והישראלים ואני -עידכון לאחר עשרים שנה - המולטי יקום אלי אשד

חלומי של הכוזרי – מיכה גודמן /http://www.khazaria.com

52.00 אז איך נוצר הפער המספרי בין רוסיה וצרפת ... הסיפור של הגירה הוא אגדה .. הם ברחו לחצרות של אריסטוקרטים שהגנו עליהם ... יש אסמכתאות כתובות על ממלכת כזריה .. המקור של יהודי רוסיה הוא ממלכת כזריה ... מי שטוענים נגד פולק לא יודעים ערבית ותורכית ולכן השאלה, על מה הם מבססים את הטענות שלהם ... 54.00 להיפך .. צריך להוכיח שאנחנו היינו

פה 2000 שנה .. ואפילו אם היינו לפני 2000 אין זכויות היסטוריות .. הזכות היחידה היא שאין לי מקום אחר ... 54.54 **כשבן גוריון ובן צבי מגיעים לכאן .. הם כותבים שהאיכרים המקומיים הם אבות אבותיהם .. הם ידעו שאין הגליה ... גם ישראל בלקינד ... כותב הם לא ערבים הם יהודים שהתאסלמו ...**

56.00 צריך לחשוב למה קמה **ממלכה יהודית בתימן** במאה ה 5 לספירה, שהתקיימה 150 שנה ... היהדות הגיע גם לאתיופיה ... כמו שהגיעה למגרב וגיררה את הברברים ...

57.20 אלכס: המציאות של יציאת מצרים היא אמיתית, מעבר של אוכלוסיות ... יש הרבה שמות מצריים בטקסטים התנכיים הקשורים למצרים ... אז בנוגע להגליה ... אבל התרבות הכנענית נפוצה בכל הים התיכון ... קרתגו ... הפונים הם פיניקים כנענים ..

1.00.00 זנד: שוב לא הייתה הגליה של עם אלא התפשטות של אמונה באל אחד ... פלביוס מבליט את העובדה שהיהודאים הם אנשי הר .. לא אנשי ים ... יהודים לא מתפזרים כמו פיניקים או יוונים ... היהדות נפוצה ע"י יוונים הלניסטיים שמקבלים את הדת היהודית .. ובצפון אפריקה הם נעזרים בפיניקים .. יש כתבים על סכסוכים בין אנשי דת נוצרים ויהודים ... אנשי קרתגו הם הראשונים לקבל את המונותאיזם היהודי, גם בגלל שהשפות קרובות .. **אם הייתה הגירה יהודאית כפי שנטען למה לא דברו עברית או ארמית, דיברו יוונית ופיניקית** ... השפה הפיניקית נעלמת אחרי כיבוש קרתגו ... והקרתגים בורחים למדבר לברברים ושבטים שלמים מתגיירים ... ה **מלכה כאהינה** .. יש התפשטות של רעיון המונותאיזם שהנצרות בולמת .. מהמאה ה 4 שהנצרות הופכת דת מדינה .. אסור להתחתן עם יהודים או לגייר ליהודים ... אם היה חוק כזה זה אומר שהיה גיור ליהדות...

1.03.30 **ביחס ליציאת מצרים במאה ה 13 לפי המקרא ... בני ישראל יוצאים ממצרים כדי מה? לחזור למצרים, כי כנען הרי נשלטה עי מצרים ... הבעיה שמלמדים תנך כספר היסטוריה**

1.06.10 זנד: אני בעד ללמד את המקרא כהיסטוריה אבל ללמוד את זה כחלק מלימודי העברית ... 1.07.00 ללמד בכיתה ד ה שבכיבוש הארץ וטבחו את כל המקומיים במצוות ה' ... וולטייר אמר: היהודים משבחים חיסול של אוכלוסייה מקומית ... זה רעל ..

1.07.40 היה חוקר חינוך בשם תמרי בסוף שנות ה 60 והוא מביא את כיבושי יהושוע לכיתות ד-ה ואז הוא משווה את זה לסיפור דומה על קיסר סין שמחסל אוכלוסייה .. הילדים אמרו שיהושוע בן נון צדק כי זה ציווי של אלוהים אבל קיסר סין לא .. הבנות היו מסויגות יותר ביחס לסיפור .. הוא פוטר מהאוניברסיטה ..

1.08.58 **הסתייגות מפינקלשטיין .. בהסבר שלו הוא אומר שהפליטים אחרי חורבן ממלכת ישראל הם הזדהו עם הלאומיות של ממלכת יהודה ... אין לאומיות במאה ה 7 לפנה"ס ... באותה תקופה באתונה יוון ידעו קרוא וכתוב אולי 5 אחוז מהאוכלוסייה ... ביהודה אולי 3 אחוז ... אוצר המילים של איכר הוא כ 200 מילה ... אין עמים אז ... הפער בין האליטות לבין האיכרות הוא עצום ... איך אפשר לדבר על עם ישראל או עם יהודה ... במאה ה 5 מגיעים הפרסים ומתחילים להכניס מונותאיזם ... **זוראסטריזם** ... שנדחקת ממרכז החוצה לפריפריה של ממלכה .. והם מייצרים בשוליים את הפילוסופיה שלהם ... אבל הם קבוצה מאוד מצומצמת – עולי בבל מגלות ראשונה ...**

1.13.00 אלכס: נכון אין זהויות לאומיות...הייתה להם שפה משותפת סיפור רבשקה ... לגבי קרוא וכתוב ... ובהתייחס לאוסטרקון בקיאפה ...

1.15.50 זנד: אין בתי ספר אין הפצת קרוא וכתוב ... נכון גם לפני 300 שנה ... חינוך חובה יש רק מסוף המאה ה 19 ... אז לדבר על המאה ה 8 לפנה"ס כך שאין סיפור קולקטיבי לאומי ... העובדה שאין שפה אחת אלא הרבה שפות דומות, מראה שלא הייתה לאומיות ...

יצא ספר העם הנבחר ... היהדות מתפשטת בקרב אליטות .. מרומא ואלכסנדריה ... המקבלות עליהן מונותאיזם לפני שמגיעה הנצרות ... סוחרים בעלי מלאכה וממשיכים להפיץ אותה סביב הים התיכון ... גם בכזריה ... זה מתחיל עם אליטות כי האיכרים לא יודעים קרוא וכתוב ... אם אתה עושה מסע על סוס ועובר בכפרים אתה פוגש אנשים נבערים שלא יצאו מהכפר .. אז הסוחרים והעירוניים הם אלה שמעבירים את הידע ... בתחילת הספירה בירושלים המנגנון המלכותי מדברים וכותב ארמית.. בערי המסחר מדברים יוונית.. והאיכרים מדברים ניבים של עברית ...

1.21.40 הארכאולוגים וההיסטוריונים הלאומיים מקבלים משכורת כדי לכתוב אנכרוניזם, כדי לכתוב היסטוריה לצרכים לאומיים ... תומס תומסון ופיליפ דיוויס ... המינימליסטים האמיתיים חוקרי תנך ... פינקלשטיין נחמד ... התנך הוא ספריה עם סתירות פנימיות ... וכדאי ורצוי ללמד אותו בגילאים מאוחרים יותר כי הצגת המוסר אצל הנביאים הושע עמוס ...

[לראש הטקסט – באים אל הפרופסורים](#)